

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

THAI INDUSTRIAL STANDARD

มอก. 480– 2550

ชันสน

ROSIN

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรม

ICS 87.040

ISBN 978-974-292-300-6

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชั้นสน

มอก. 480-2550

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ 6 กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2202 3300

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 124 ตอนพิเศษ 68ง
วันที่ 6 มิถุนายน พุทธศักราช 2550

คณะกรรมการวิชาการคณะที่ 378
มาตรฐานน้ำมันสน-ยางสน

ประธานกรรมการ

นางสาวพรณี เด่นรุ่งเรือง

กรมป่าไม้

กรรมการ

นางสาวไศรดา ขุนโทร

กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ผศ.ทรงกลด จารุสมบัติ

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นาวาเอกเลิศฤทธิ์ ศิริพิบูลย์

กรมวิทยาศาสตร์ทหารเรือ

นางสาวมณฑกานต์ มุกตพันธุ์

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

-

สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย

-

สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

-

องค์การเภสัชกรรม

-

โรงงานกระดาษบางปะอิน

นายสายัณห์ แม่นดี

บริษัท สีไทยกันไซเพ้นท์ จำกัด

นายฐานันสร จินดาวงษ์

บริษัท ฮั่วฮงเส็ง จำกัด

นายเสถียร สหชัยเสรี

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ฉั่ววิวัฒน์

กรรมการและเลขานุการ

นางสาวศุภิพร ศรีพัฒนพิพัฒน์

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชันสน นี้ ได้ประกาศใช้เป็นครั้งแรกเป็นมาตรฐานเลขที่ มอก.480-2526 ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 100 ตอนที่ 173 วันที่ 28 ตุลาคม พุทธศักราช 2526 ต่อมาได้พิจารณาเห็นสมควรแก้ไขปรับปรุงชั้นคุณภาพของชันสน เกณฑ์กำหนดและการทดสอบสี และเพิ่มเติมเกณฑ์กำหนดของค่าแซพอนิฟิเคชัน เพื่อให้สอดคล้องกับเอกสารอ้างอิงที่แก้ไขปรับปรุงใหม่และการทำในปัจจุบัน จึงแก้ไขปรับปรุงโดยยกเลิกมาตรฐานเดิม และกำหนดมาตรฐานนี้ขึ้นใหม่

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

Fed.Spec. A-A -59142	Rosin : Gum, Wood, and Tall Oil
21 January 1998	
IS 553-1984	Rosin (gum rosin)
(Reaffirmed 1994)	
ASTM D 464-95	Test Methods for Saponification Number of Naval Store Products
(Reaffirmed 1999)	Including Tall Oil and Other Related Products
ASTM D 465-01	Test Methods for Acid Number of Naval Stores Products Including Tall
(Reaffirmed 1999)	Oil and Other Related Products
ASTM D 1065-96	Test Method for Unsaponifiable Matter in Naval Stores, Including Rosin,
(Reaffirmed 2001)	Tall Oil , and Related Products
ASTM E 28-99	Test Methods for Softening Point of Resins Derived from Naval Stores
	by Ring-and-Ball Apparatus
มอก. 285 เล่ม 48-2539	วิธีทดสอบสี วาร์นิช และวัสดุที่เกี่ยวข้อง เล่ม 48 การวัดสีของเหลวโปร่งใส
	(สเกลสีการ์ดเนอร์)

คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้พิจารณามาตรฐานนี้แล้ว เห็นสมควรเสนอรัฐมนตรีประกาศตาม มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

ฉบับที่ 3694 (พ.ศ. 2550)

ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

พ.ศ. 2511

เรื่อง ยกเลิกและกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ชั้นสน

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชั้นสน มาตรฐานเลขที่ มอก. 480-2526 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศยกเลิกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 746 (พ.ศ. 2526) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชั้นสน ลงวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2526 และออกประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ชั้นสน มาตรฐานเลขที่ มอก. 480-2550 ขึ้นใหม่ ดังมีรายการละเอียดต่อท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ให้มีผลตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ชันสน

1. ขอบข่าย

- 1.1 มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ครอบคลุมเฉพาะชันสนที่ได้จากส่วนที่เหลือจากการกลั่นยางสนจากต้นสนสกุลไพน์ส (*Pinus sp.*)

2. บทนิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้ มีดังต่อไปนี้

- 2.1 ชันสน (rosin) หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่เหลือจากการกลั่นน้ำมันสน (spirit of turpentine) ออกจากยางสน (turpentine or oleoresin) ด้วยไอน้ำ

3. ชนิดและชั้นคุณภาพ

- 3.1 ชันสนแบ่งตามลักษณะของสีเป็น 4 ชนิด คือ
  - 3.1.1 สีอ่อนมาก (extra pale)
  - 3.1.2 สีอ่อน (pale)
  - 3.1.3 สีปานกลาง (medium)
  - 3.1.4 สีเข้ม (dark)
- 3.2 ชันสนแต่ละชนิดแบ่งตามค่าของสีที่เทียบได้กับมาตรฐานสีการ์ตเนอร์ (Gardner colour value) เป็นชั้นคุณภาพต่างๆ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ชั้นคุณภาพและสีของชั้นสน
(ข้อ 3.2 และข้อ 4.3)

ชนิด	ชั้นคุณภาพ	ค่าของสี (การ์ดเนอร์)
สีอ่อนมาก	XA-XC	1 ถึง 5
	X	6
สีอ่อน	WW	7
	WG	8
	N	9
สีปานกลาง	M	9 ถึง 10
	K	10 ถึง 11
	I	11
	H	12
สีเข้ม	G	13
	F	14
	E	16
	D	18

4. คุณลักษณะที่ต้องการ

- 4.1 ลักษณะทั่วไป
ต้องเป็นก้อน โปร่งใสหรือโปร่งแสงเล็กน้อย เปราะ ปราศจากสิ่งแปลกปลอม
การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ
- 4.2 การละลาย
ต้องละลายได้หมดในเอทานอล (ร้อยละ 99.5 โดยปริมาตรขึ้นไป) อีเทอร์ ตัวทำละลายปิโตรเลียม
ไฮโดรคาร์บอน และน้ำมันสนที่อุ่นเล็กน้อย
การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ
- 4.3 สี
ต้องเป็นไปตามตารางที่ 1
การทดสอบให้ปฏิบัติตาม ข้อ 8.1
- 4.4 คุณลักษณะที่ต้องการอื่น ๆ
ต้องเป็นไปตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณลักษณะที่ต้องการอื่น ๆ
(ข้อ 4.4)

รายการ ที่	คุณลักษณะ	เกณฑ์ที่กำหนด			วิธีทดสอบ ตาม
		สีอ่อนมาก	สีอ่อนและ สีปานกลาง	สีเข้ม	
1	จุดอ่อนตัว องศาเซลเซียส ไม่น้อยกว่า	70	70	70	ASTM E 28
2	ความหนาแน่นสัมพัทธ์ (d_{27})	1.050 ถึง 1.080	1.052 ถึง 1.082	1.052 ถึง 1.102	ข้อ 8.2
3	ค่าของกรด มิลลิกรัมของโพแทสเซียมไฮดรอกไซด์ ต่อตัวอย่าง 1 กรัม ไม่น้อยกว่า	160	155	155	ASTM D 465
4	ค่าแซฟอนิฟิเคชัน มิลลิกรัมของโพแทสเซียม ไฮดรอกไซด์ต่อตัวอย่าง 1 กรัม ไม่น้อยกว่า	165	160	160	ASTM D 464
5	สารที่ระเหยได้ ร้อยละโดยน้ำหนัก ไม่เกิน	1.50	2.0	2.0	ข้อ 8.3
6	เถ้า ร้อยละโดยน้ำหนัก ไม่เกิน	0.05	0.2	0.5	ข้อ 8.4
7	สารที่ไม่ละลายในโทลูอีน ร้อยละโดยน้ำหนัก ไม่เกิน	0.10	0.40	1.00	ข้อ 8.5
8	สารที่แซฟอนิฟายไม่ได้ ร้อยละโดยน้ำหนัก ไม่เกิน	6.0	6.0	6.0	ASTM D 1065

5. การบรรจุ

- 5.1 ให้บรรจุชั้นสนในภาชนะบรรจุที่สะอาด แห้ง และปิดได้สนิท
- 5.2 หากมิได้ตกลงกันเป็นอย่างอื่น ให้น้ำหนักสุทธิของชั้นสนในแต่ละภาชนะบรรจุเป็น 25 กิโลกรัม 50 กิโลกรัม และ 225 กิโลกรัม และต้องไม่น้อยกว่าที่ระบุไว้ที่ฉลาก

6. เครื่องหมายและฉลาก

- 6.1 ที่ภาชนะบรรจุชั้นสนทุกหน่วย อย่างน้อยต้องมีเลข อักษร หรือเครื่องหมายแจ้งรายละเอียดต่อไปนี้ให้เห็นได้ง่าย ชัดเจน
  - (1) ชื่อผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานนี้หรือชื่ออื่นที่สื่อความหมายว่าเป็นผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานนี้
  - (2) ชนิดและชั้นคุณภาพ
  - (3) น้ำหนักสุทธิ เป็นกิโลกรัม
  - (4) เดือน ปี ที่ทำ หรือรหัสรุ่นที่ทำ
  - (5) ชื่อผู้ทำหรือโรงงานที่ทำ พร้อมสถานที่ตั้ง หรือเครื่องหมายการค้าที่จดทะเบียน
 ในกรณีที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ต้องมีความหมายตรงกับภาษาไทยที่กำหนดไว้ข้างต้น

7. การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

7.1 การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน ให้เป็นไปตามภาคผนวก ก.

8. การทดสอบ

8.1 สี

บดชิ้นสนให้เป็นผงละเอียด แล้วละลายในโทลูอีนให้สารละลายตัวอย่างมีความเข้มข้นร้อยละ 50 โดยน้ำหนัก นำไปทดสอบสีตาม มอก.285 เล่ม 48

8.2 ความหนาแน่นสัมพัทธ์

8.2.1 เครื่องมือ

8.2.1.1 พิกโนมิเตอร์

8.2.1.2 เครื่องอ่างน้ำที่ควบคุมอุณหภูมิได้ที่ 27 องศาเซลเซียส ± 0.2 องศาเซลเซียส

8.2.1.3 เทอร์โมมิเตอร์ที่อ่านค่าได้ละเอียดถึง 0.1 องศาเซลเซียส ถึง 0.2 องศาเซลเซียส

8.2.2 วิธีทดสอบ

8.2.2.1 ทำความสะอาดพิกโนมิเตอร์โดยแช่ไว้ในสารละลายโพแทสเซียมโครเมตก่อนแล้วล้างให้ทั่วด้วยน้ำเอทานอล และอีเทอร์ ตามลำดับ ทิ้งไว้ให้แห้งแล้วชั่งให้ทราบมวลที่แน่นอน เติมน้ำเดือดที่ทำให้เย็นจนมีอุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส ลงในพิกโนมิเตอร์จนเต็มโดยระวังมิให้เกิดฟองอากาศ ปิดจุก นำพิกโนมิเตอร์ไปวางไว้ในเครื่องอ่างน้ำที่ควบคุมอุณหภูมิไว้ที่ 27 องศาเซลเซียส ± 0.2 องศาเซลเซียส จนอุณหภูมิคงที่ (ใช้เวลาประมาณ 30 นาที) เช็ดน้ำที่ล้นออกมาทางรูอย่างระมัดระวังด้วยกระดาษกรอง ใช้ผ้าที่สะอาดเช็ดให้แห้ง แล้วชั่งทันที

8.2.2.2 ใส่ตัวอย่างลงในพิกโนมิเตอร์ที่สะอาดและแห้งประมาณครึ่งหนึ่งของขวด โดยระวังมิให้ตัวอย่างติดข้างขวดเหนือขีดบอกระดับ ปิดจุก นำพิกโนมิเตอร์ไปวางไว้ในเครื่องอ่างน้ำที่ควบคุมอุณหภูมิไว้ที่ 27 องศาเซลเซียส ± 0.2 องศาเซลเซียส จนอุณหภูมิคงที่ ยกพิกโนมิเตอร์ออกจากเครื่องอ่างน้ำ ใช้ผ้าสะอาดเช็ดให้แห้งแล้วชั่งทันที ยกพิกโนมิเตอร์ออกจากเครื่องชั่ง เปิดจุก ใส่น้ำเดือดที่ทำให้เย็นจนมีอุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียสแล้วลงในพิกโนมิเตอร์จนเต็ม โดยการกดให้จมในน้ำที่อยู่ในบีกเกอร์ ปิดจุกขณะที่พิกโนมิเตอร์ยังอยู่ใต้น้ำ แล้วนำพิกโนมิเตอร์ไปวางไว้ในเครื่องอ่างน้ำที่ควบคุมอุณหภูมิไว้ที่ 27 องศาเซลเซียส ± 0.2 องศาเซลเซียส จนอุณหภูมิคงที่ (ใช้เวลาประมาณ 30 นาที) เช็ดน้ำที่ล้นออกมาทางรูอย่างระมัดระวังด้วยกระดาษกรอง ยกพิกโนมิเตอร์ออกจากเครื่องอ่างน้ำ ใช้ผ้าที่สะอาดเช็ดให้แห้ง แล้วชั่งทันที

8.2.3 วิธีคำนวณ

คำนวณหาความหนาแน่นสัมพัทธ์ จากสูตร

$$d_{27}^{27} = \frac{(m_3 - m_1)}{(m_2 - m_1) - (m_4 - m_3)}$$

เมื่อ d_{27}^{27} คือ ความหนาแน่นสัมพัทธ์ที่อุณหภูมิ 27 องศาเซลเซียส

m_1 คือ มวลของพิกโนมิเตอร์เปล่า เป็นกรัม

m_2 คือ มวลของพิกโนมิเตอร์กับน้ำ เป็นกรัม

m_3 คือ มวลของพิกโนมิเตอร์กับตัวอย่าง เป็นกรัม

m_4 คือ มวลของพิกโนมิเตอร์กับตัวอย่างและน้ำ เป็นกรัม

8.3 สารที่ระเหยได้

8.3.1 วิธีวิเคราะห์

ชั่งตัวอย่างที่บดละเอียดแล้วประมาณ 5 กรัม ให้ได้มวลที่แน่นอนถึง 0.01 กรัม ใส่ลงในชามกระเบื้องกันแบนที่ทราบมวลแล้ว เกลี่ยตัวอย่างให้กระจายสม่ำเสมอ นำไปอบในตู้อบไฟฟ้าที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส $\pm$ 2 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 ชั่วโมง ทำให้เย็นในเดซิเคเตอร์ แล้วชั่ง

8.3.2 วิธีคำนวณ

คำนวณหาสารที่ระเหยได้ จากสูตร

$$\text{สารที่ระเหยได้ ร้อยละโดยน้ำหนัก} = \frac{100 (m_1 - m_2)}{m_1}$$

เมื่อ m_1 คือ มวลของตัวอย่างก่อนอบ เป็นกรัม

m_2 คือ มวลของตัวอย่างหลังอบ เป็นกรัม

8.4 เถ้า

8.4.1 วิธีทดสอบ

ชั่งตัวอย่างประมาณ 5 กรัม ให้ได้มวลที่แน่นอนถึง 0.01 กรัม ใส่ลงในครุชชีเบลที่ทราบมวลแล้ว นำไปเผาโดยใช้ตะเกียงเบนเซนจนไหม้เกือบหมด แล้วนำไปเผาต่อในเตาเผาไฟฟ้าที่อุณหภูมิ 700 องศาเซลเซียส $\pm$ 50 องศาเซลเซียส จนได้มวลคงที่

8.4.2 วิธีคำนวณ

คำนวณหาเถ้า จากสูตร

$$\text{เถ้า ร้อยละโดยน้ำหนัก} = \frac{m_1}{m_2} \times 100$$

เมื่อ m_1 คือ มวลของเถ้า เป็นกรัม

m_2 คือ มวลของตัวอย่างที่ใช้ เป็นกรัม

8.5 สารที่ไม่ละลายในโทลูอีน

8.5.1 เครื่องมือ

8.5.1.1 ขวดแก้วก้นกลมขนาด 100 ลูกบาศก์เซนติเมตร

8.5.1.2 เครื่องควบแน่นกลั่นกลับ

8.5.1.3 ซินเตอร์กลาสส์ครุชเชิล ความพรุนชั้นคุณภาพ 3 (ขนาดช่อง 15 ไมโครเมตร ถึง 40 ไมโครเมตร)

8.5.1.4 ตู้อบไฟฟ้าที่ควบคุมอุณหภูมิได้ที่ 100 องศาเซลเซียส $\pm$ 2 องศาเซลเซียส

8.5.2 สารเคมี

8.5.2.1 โทลูอีน

8.5.3 วิธีทดสอบ

8.5.3.1 ชั่งตัวอย่างที่บดละเอียดแล้วประมาณ 10 กรัม ให้ทราบมวลที่แน่นอนจนถึง 0.01 กรัม ใส่ลงในขวดแก้วก้นกลม แล้วเติมโทลูอีน 50 ลูกบาศก์เซนติเมตร นำไปกลั่นกลับโดยใช้เครื่องควบแน่นกลั่นกลับเป็นเวลา 1 ชั่วโมง ทำให้เย็น แล้วกรองผ่านซินเตอร์กลาสส์ครุชเชิลที่ทราบมวลแล้วล้างกากโดยใช้โทลูอีนที่อุณหภูมิห้องเมื่อนำสารละลายที่กรองได้ 2 ถึง 3 หยด ไปทำให้ระเหย จะไม่มีกากเหลืออยู่อบกากในตู้อบไฟฟ้าที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส $\pm$ 2 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วชั่ง

8.5.4 วิธีคำนวณ

คำนวณหาสารที่ไม่ละลายในโทลูอีน จากสูตร

$$\text{สารที่ไม่ละลายในโทลูอีน ร้อยละโดยน้ำหนัก} = \frac{m_1}{m_2} \times 100$$

เมื่อ m_1 คือ มวลของกาก เป็นกรัม

m_2 คือ มวลของตัวอย่างที่ใช้ เป็นกรัม

ภาคผนวก ก.

การชักตัวอย่างและเกณฑ์ตัดสิน

(ข้อ 7.1)

- ก.1 รุ่น ในที่นี้ หมายถึง ชั้นสนชนิดและชั้นคุณภาพเดียวกัน ทำโดยกรรมวิธีเดียวกัน ที่ทำหรือส่งมอบหรือซื้อขาย ในระยะเวลาเดียวกัน
- ก.2 การชักตัวอย่างและการยอมรับ ให้เป็นไปตามแผนการชักตัวอย่างที่กำหนดต่อไปนี้ หรืออาจใช้แผนการชักตัวอย่างอื่นที่เทียบเท่ากันทางวิชาการกับแผนที่กำหนดไว้
- ก.2.1 การชักตัวอย่างและการยอมรับสำหรับการทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก
- ก.2.1.1 ให้ชักตัวอย่างโดยวิธีสุ่มจากรุ่นเดียวกันตามจำนวนที่กำหนดในตารางที่ ก.1
- ก.2.1.2 จำนวนตัวอย่างที่ไม่เป็นไปตามข้อ 5. และข้อ 6. ในแต่ละรายการ ต้องไม่เกินเลขจำนวนที่ยอมรับที่กำหนดในตารางที่ ก.1 จึงจะถือว่าชั้นสนรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ ก.1 แผนการชักตัวอย่างสำหรับการทดสอบการบรรจุและเครื่องหมายและฉลาก

(ข้อ ก.2.1)

ขนาดรุ่น หน่วยภาชนะบรรจุ	ขนาดตัวอย่าง หน่วยภาชนะบรรจุ	เลขจำนวนที่ยอมรับ
ไม่เกิน 100	2	0
101 ถึง 500	8	1
เกิน 500	13	2

- ก.2.2 การชักตัวอย่างและการยอมรับสำหรับการทดสอบคุณลักษณะที่ต้องการ
- ก.2.2.1 ให้ใช้เครื่องมือที่เหมาะสมชักตัวอย่างจากข้อ ก.2.1.1 แต่ละภาชนะบรรจุที่ระดับต่าง ๆ ต่ำจากผิวหน้าตั้งแต่ 10 เซนติเมตรลงไป จนได้ตัวอย่างประมาณ 750 กรัม บดตัวอย่างให้เป็นก้อนเล็ก ๆ แล้วเก็บแยกตัวอย่างส่วนหนึ่งไว้ในภาชนะที่เหมาะสมสำหรับนำไปทดสอบสีและจุดอ่อนตัวทุกตัวอย่าง ตัวอย่างที่เหลือนำมาทำเป็นตัวอย่างรวม ให้ได้น้ำหนักไม่น้อยกว่า 1 กิโลกรัม คลุกเคล้าให้เข้ากัน นำไปทดสอบรายการอื่น ๆ ที่เหลือ
- ก.2.2.2 ตัวอย่างต้องเป็นไปตามข้อ 4. ทุกรายการ จึงจะถือว่าชั้นสนรุ่นนั้นเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ก.3 เกณฑ์ตัดสิน
- ตัวอย่างชั้นสนต้องเป็นไปตามข้อ ก.2.1.2 และข้อ ก.2.2.2 ทุกข้อ จึงจะถือว่าชั้นสนรุ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนี้